

УДК 821.161.2.09-31:82.0

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/97-2-32>

Олена ІЩЕНКО,

orcid.org/0000-0001-9274-8566

доктор філософії,

старший викладач кафедри журналістики та філології

Сумського державного університету

(Суми, Україна) *o.ishchenko@journ.sumdu.edu.ua*

Дарина МАЙЄР,

orcid.org/0009-0001-4529-7720

студентка I курсу факультету іноземної філології та соціальних комунікацій

Сумського державного університету

(Суми, Україна) *darynam2007@gmail.com*

ПОЕТОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОМАНУ «ЗБРОЯ СУДНОГО ДНЯ» ЮРІЯ ЩЕРБАКА

У статті здійснено комплексний поетологічний аналіз роману Юрія Щербак «Зброя Судного дня», що дозволяє виявити його жанрово-структурні, хронотопічні та наративні особливості в контексті сучасного літературного процесу. Дослідження зосереджене на з'ясуванні жанрової природи твору, специфіки його художнього часу і простору, а також особливостей організації наративу. Обґрунтовано належність роману до документально-фантастичного різновиду епічної прози, у якому органічно поєднуються фактографічна достовірність, публіцистична заостреність і художнє прогнозування можливих сценаріїв розвитку історичних подій. Доведено, що генетична структура тексту позначена виразною трансжанровістю та синтезує риси політичного роману, трилера, роману-репортажу й роману-застереження, що забезпечує багатовимірність його інтерпретації.

Проаналізовано хронотоп твору, який формується на перетині реального історичного контексту подій 2014-2015 років і футурологічної перспективи, спрямованої на моделювання потенційних глобальних загроз. Встановлено, що художній час і простір у романі виконують не лише репрезентативну, а й концептуально-стратегічну функцію, окреслюючи Україну як ключовий суб'єкт геополітичних процесів і зону цивілізаційного протистояння. Особливу увагу приділено поліфонічній наративній організації тексту, що поєднує позицію імпліцитного всезнаючого автора, внутрішню фокалізацію персонажа та елементи я-нарації, унаслідок чого художня реальність постає як багаторівневий синтез історичного процесу й індивідуального досвіду.

З'ясовано, що роман функціонує як інтелектуальний політичний текст-застереження, у якому документальна основа інтегрується з художнім осмисленням, філософською рефлексією та морально-етичною проблематикою, пов'язаною з відповідальністю за майбутнє держави в умовах глобальної нестабільності.

Ключові слова: Ю. Щербак, жанр, хронотоп, нарація, роман, документально-фантастичний роман.

Olena ISHCENKO,

orcid.org/0000-0001-9274-8566

Doctor of Philosophy (PhD),

Senior Lecturer at the Department of Journalism and Philology

Sumy State University

(Sumy, Ukraine) *o.ishchenko@journ.sumdu.edu.ua*

Daryna MAIER,

orcid.org/0009-0001-4529-7720

First-year Student at the Faculty of Foreign Philology and Social Communications

Sumy State University

(Sumy, Ukraine) *darynam2007@gmail.com*

POETOLOGICAL FEATURES OF YURII SHCHERBAK'S NOVEL "THE WEAPON OF THE DOOMSDAY"

The article presents a comprehensive poetological analysis of Yurii Shcherbak's novel "The Weapon of the Doomsday". The study focuses on clarifying the genre nature of the work, the specific features of its chronotopic organization, and its narrative strategies. The novel's affiliation with the documentary-fantastic type of epic prose is substantiated, as

it combines factual authenticity with artistic forecasting and the modeling of an alternative scenario of historical development. It is demonstrated that the genological structure of the text is characterized by transgeneric features and synthesizes elements of the political novel, thriller, reportage novel, and warning novel.

The specificity of the artistic time and space is analyzed as being shaped at the intersection of the real historical context of the events of 2014-2015 and a prognostic, futurological perspective. It is proved that the novel's chronotope performs not only a representational but also a strategic function, presenting Ukraine as a focal point of global geopolitical processes and civilizational confrontation. Particular attention is paid to the polyphonic narrative organization of the text, which combines the position of an omniscient narrator, the internal focalization of the protagonist, and elements of first-person narration. Through this narrative structure, artistic reality appears simultaneously as a historical process and as a subjectively experienced reality.

It is established that the novel functions as an intellectual political warning text in which the documentary basis is integrated with artistic interpretation and moral-ethical reflection on the fate of the state in conditions of global instability. Prospects for further research are associated with a deeper analysis of the ideological and thematic level of the work and its axiological dimension.

Key words: Yu. Shcherbak, genre, chronotope, narration, novel, documentary-fantastic novel.

Постановка проблеми. У світовій літературній традиції документально-фантастичний роман посідає особливе місце як форма художнього осмислення історичної реальності через поєднання фактографічності та авторської уяви. Його актуальність зумовлена прагненням письменників поєднати достовірність документу з можливістю моделювання альтернативних сценаріїв розвитку подій.

Українська література кінця ХХ – початку ХХІ століття позначена помітною тенденцією до синтезу документального й художнього компонентів, що зумовлено потребою осмислення історичних травм, суспільних трансформацій і новітніх політичних реалій. Так, у прозі О. Забужко («Музей покинутих секретів»), В. Шкляра («Чорний ворон»), В. Кожелянко («Дефіляда в Москві», «Конотоп»), В. Рафєєнко («Довгі часи»), А. Кокотюха (історичні романи про добу УНР) та М. Матіос («Солодка Даруся») простежується поєднання історичної чи політичної документальності з елементами художнього домислу, альтернативного моделювання або символічного переосмислення реальності. Проте саме у прозі Ю. Щербака ця тенденція набуває цілісної концептуальної форми фантастично-документального роману, де політичний і медійний дискурси інтегруються з футурологічним прогнозуванням, формуючи масштабну модель можливого розвитку суспільства. Його творчість привертає увагу актуальністю суспільно-політичної проблематики, оригінальністю стилю, інтелектуально-аналітичним характером письма, виразним дидактичним вектором та послідовною акцентуацією неперехідних морально-етичних цінностей, що зумовлює потребу комплексного й різноаспектного осмислення його творчості.

Аналіз досліджень. Художні тексти Ю. Щербака неодноразово ставали об'єктом різнобічних літературознавчих студій (О. Гольник, Г. Дорош,

К. Кузнєцова, М. Стріха, О. Турган, А. Шпиталь та ін.), у яких порушено проблеми жанрової дифузії, антиутопічності, політичного дискурсу та стильових домінант прози письменника. Дослідники зосереджують увагу на окремих аспектах ідейно-тематичного, жанрово-стильового й образного рівнів його творів. Водночас роман «Зброя Судного дня» досі не став об'єктом цілісного системного літературознавчого аналізу в аспекті його генологічної специфіки, хронотопічної організації, наративних стратегій та поетики документально-фантастичного письма, що зумовлює актуальність запропонованого дослідження.

Метою статті є комплексний поетологічний аналіз роману Юрія Щербака «Зброя Судного дня» з урахуванням його жанрової специфіки, хронотопічної організації, наративних стратегій та образної системи в контексті сучасного літературознавчого дискурсу. Реалізація мети вимагає виконання таких **завдань**: визначити жанрову парадигму роману «Зброя Судного дня» та обґрунтувати його належність до документально-фантастичного різновиду епічної прози; проаналізувати хронотопічний континуум твору, зокрема специфіку поєднання реального історичного часу з альтернативним сценарієм розвитку подій; простежити особливості наративної організації роману (поліфонічність, внутрішня фокалізація, я-нарація, позиція всезнаючого автора).

Виклад основного матеріалу. Літературний процес кінця ХХ – початку ХХІ століття характеризується активним синтезом художніх течій і стильових моделей, інтенсивним експериментуванням із формами репрезентації дійсності та переосмисленням традиційних жанрових структур. Такі трансформації позначилися як на змістовому наповненні творів, так і на їхній формальній організації, що зумовлює потребу оновлення інтерпретаційних стратегій – як щодо новітніх текстів, так і в контексті переоцінки класичної спадщини.

Одним із продуктивних напрямів такого аналізу є поетологічний підхід, спрямований на виявлення внутрішньої організації художнього твору.

Попри те, що категорія «поетика» функціонує ще з античних часів, її змістове наповнення залишається предметом наукових дискусій (Лесин, 1971: 324; Booker, 1994; Rothstein, 2004; Sargent, 1981). У цьому дослідженні за основу взято концепцію М. Кодака, який розглядає поетику як цілісну, багаторівневу систему, що постає результатом складної системно-образної організації мислення. Учений наголошує на тому, що поетика є «системою систем», у межах якої кожен структурний рівень має власну історичну динаміку та продуктивність форм (Кодак, 2010; Кодак, 2012). Відповідно до цієї моделі, поетику твору формують такі взаємопов'язані компоненти, як пафос, генологічна природа, психологізм, хронотоп і нарація, що в сукупності забезпечують цілісність художнього світу.

На початковому етапі дослідження поетики роману «Зброя судного дня» принципово важливим є визначення його жанрової приналежності, оскільки саме генологічна ідентифікація зумовлює методологію аналізу, інтерпретаційні стратегії та окреслення системи поетологічних параметрів твору.

У сучасному українському літературно-критичному дискурсі роман «Зброю Судного дня» отримав різні жанрові характеристики. Так, літературознавець і письменник М. Слабошпицький визначає його як «еталон класичного політичного роману з притаманною йому гостротою проблем сучасного світу та людини в суспільстві, водночас наголошуючи на його трилерній природі – сюжетній напрузі, інтризі, парадоксальності ситуацій» (Карпець, 2016). На думку дослідника, «такого характеру роману в українській літературі ще не було», що підкреслює новаторський потенціал твору. У цьому контексті твір постає як текст, що актуалізує цивілізаційні виклики інформаційної доби, коли попри безпрецедентний доступ до знань суспільство виявляється недостатньо обізнаним щодо глобальних процесів, які безпосередньо впливають на долю світу. Відтак, роман завдяки своїй документальній основі здатен виконувати не лише художню, а й пізнавально-аналітичну функцію, надаючи читачеві уявлення про глибокі політичні механізми, що визначають перебіг подій в Україні та у світовому геополітичному просторі. Йдеться про складні процеси прийняття рішень, приховані стратегії впливу, конфігурації міжнародних союзів і конфліктів, про які пересічний реципієнт інформаційних потоків зазвичай не

здогадується або сприймає фрагментарно. Через поєднання фактографічної достовірності та художнього прогнозування роман відкриває внутрішню логіку глобальних трансформацій, демонструючи, як локальні події можуть набувати планетарного масштабу. Таким чином, текст постає як інтелектуальний інструмент осмислення сучасності, що розширює горизонт розуміння реальності й спонукає до критичного аналізу інформаційної картини світу (Карпець, 2016).

Споріднену інтерпретаційну позицію репрезентує історик і мистецтвознавець В. Скуратівський, який окреслює генологічну природу твору як роман-репортаж і роман-прокламацію, акцентуючи його публіцистичну напругу та суспільну ангажованість. На його думку, текст порушує ключову драму сучасної цивілізації – проблему історичного буття України, її союзників і опонентів у глобальному геополітичному контексті. Особливого значення дослідник надає осмисленню ядерної загрози як центрального смислового вузла твору: апелюючи до шекспірівської формули «бути чи не бути», роман трансформує екзистенційне питання окремої людини в цивілізаційний вибір держави та світу загалом. В. Скуратівський підкреслює, що твір адресований як суб'єктам державотворчих рішень, так і широкому колу читачів, оскільки спонукає до усвідомлення масштабу відповідальності за майбутнє (Щербак, 2016).

Щодо авторської позиції Ю. Щербака, то вона безпосередньо зафіксована у підзаголовку твору та видавничій анотації, де роман означено як документально-фантастичний і водночас як гостросюжетний політичний трилер. Таке жанрове самовизначення не вступає у суперечність із критичними оцінками, а радше підтверджує багатомірність тексту. Різні інтерпретації – політичний роман, трилер, роман-репортаж – акцентують на окремих домінантах художньої структури, не заперечуючи його документально-фантастичної основи.

Оскільки для жанру документально-фантастичного роману характерна інтеграція реальних фактів і подій у художню площину, у романі «Зброя Судного дня» простежується: 1) фактографічна основа – використання реальних історичних подій, геополітичних контекстів, інституційних структур, конкретних імен і топонімів, що формують ефект достовірності зображуваного, наближуючи художню дійсність до реальності, що оточує читача; 2) репрезентація у тексті документів як структуроутворювальних елементів – уведення квазидокументів розвідки та державних установ, медійних повідомлень, аналітичних фрагментів,

які визначають композицію й аргументацію тексту; 3) аналітичність і раціональність викладу – прагнення до реконструкції причинно-наслідкових зв'язків реальності (наприклад, осмислення впливу історичних подій на сучасність), що наближує виклад до публіцистичного чи політичного дискурсу; 4) умовне моделювання реальності – конструювання альтернативного просторово-часового континууму України 2014-2015 рр., що виходить за межі емпірично даного; 5) синтез документальної правдоподібності з фантастичними образами, які мають прямі аналоги у дійсності, але подаються відповідно художнього задуму автора (наприклад, образ Звіра з безодні); 6) здатність передбачати або художньо проектувати можливі науково-технічні, політичні чи цивілізаційні зміни – письменник автентивно використовує знання та професійний досвід в осмисленні історичних подій, проектування минулого на сучасність та майбутнє; 7) застережливий характер – попередження про потенційні загрози розвитку суспільства, небезпеку дегуманізації чи глобальних катастроф (наприклад, наслідки аварії на Чорнобильській АЕС); 7) транжанровість – поєднання рис документально-фантастичного роману, політичного роману, трилера, роману-застереження тощо.

Для осмислення художнього часу і простору роману «Зброя Судного дня» необхідно простежити взаємозв'язок художнього тексту із суспільно-політичними процесами епохи, визначити вплив історичних подій, геополітичних трансформацій і духовних викликів часу на формування авторської концепції твору. Хронотоп твору визначається поєднанням конкретно-історичного часу та політично маркованого простору, що безпосередньо корелює з подіями 2014-2015 рр. в Україні. Після Революції Гідності та зміни влади відбулося різке загострення українсько-російських відносин. У березні 2014 р. Російська Федерація здійснила військову операцію в Криму та оголосила про його анексію, що було засуджено міжнародною спільнотою як порушення суверенітету й територіальної цілісності України.

Навесні 2014 р. за підтримки Росії розпочалася збройна дестабілізація на сході України: у Донецькій та Луганській областях були проголошені квазідержавні утворення «ДНР» і «ЛНР», а бойові дії переросли у тривалий воєнний конфлікт. Попри підписання Мінських домовленостей у 2014-2015 рр., повного припинення вогню не відбулося, а лінія фронту фактично закріпилася.

Анексія Криму, мілітаризація Донбасу та системна політична й інформаційна агресія з боку Росії сформували довготривалу зону нестабіль-

ності, яка стала стратегічним підґрунтям для подальшої ескалації. Події 2014-2015 рр. заклали політичні, військові та безпекові передумови для повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 році, що стало логічним продовженням розпочатої агресії. Таким чином, художній час набуває ознак кризового, перехідного й екзистенційно напруженого, коли кожне рішення персонажів співвідноситься з долею держави.

Просторовий вимір роману має багаторівневу структуру. По-перше, це реальний географічний простір України – Київ, Донеччина, Чорнобильська зона, що позначені конкретними топонімами й історичними подіями. По-друге – це розширений геополітичний простір, у якому Україна функціонує як суб'єкт міжнародних відносин, протиставлений імперському центру. Така просторово-часова організація поєднує локальний (національний) і глобальний (цивілізаційний) виміри, що зумовлює масштабність конфлікту.

Особливістю хронотопу є його документально-фантастичний характер: реальний історичний час інтегрується з альтернативним сценарієм розвитку подій. Автор моделює можливу траєкторію майбутнього, спираючись на емпірично дані факти сучасності. Унаслідок цього художній час набуває прогностичної функції, а простір – стратегічного виміру, де Україна постає як точка перетину глобальних сил. «На українській мирній землі увірвалася світова історія і її найтрагічнішої формі – формі війни, урагану вогню і крові. Руйнівний стовп усесвітнього торнадо перемістився з азійських, близькосхідних і африканських периферій знову в Європу, нагадавши про 1941-й та 1939-й роки. Україна опинилася на краю загибелі», – зауважує наратор (Щербак, 2016: 12-13). У цьому контексті хронотоп роману набуває циклічного характеру: сучасні події інтерпретуються як повторення історичних катастроф ХХ століття, що підкреслює закономірність повернення імперських конфліктів у нових формах. Така часово-просторова модель створює ефект історичної тяглості й повторюваності загроз, у межах яких Україна постає не лише як жертва агресії, а як учасник тривалого цивілізаційного протистояння.

Водночас у романі наявний ретроспективний пласт (зокрема звернення до подій 1986 року та чорнобильської катастрофи), що розширює часовий горизонт і формує історичну глибину наративу. Таким чином, хронотоп твору поєднує минуле, сучасне й проєктоване майбутнє, утворюючи цілісний простір історичної тяглості, у якому доля держави визначається на межі воєнної та цивілізаційної катастрофи.

Оповідь роману «Зброя Судного дня» поліфонічна, що виявляється у зміні точок зору та поєднанні різних типів оповіді. У тексті співіснують позиція всезнаючого автора, внутрішня перспектива головного героя та фрагменти я-нарації. Така багатоголосність забезпечує складну інтерпретаційну модель, у межах якої події розглядаються одночасно як об'єктивний історичний процес і як суб'єктивно пережитий досвід.

Позиція всезнаючого автора проявляється в аналітичних узагальненнях, історичних екскурсах і геополітичних оцінках, що виходять за межі індивідуальної свідомості персонажів. Наприклад: «Кривавий розкол двох “братніх народів” у 2014 році матиме своїм наслідком втрату України Росією назавжди: ні нові окупації, ні будь-які улеслєві слова й гуманітарні жести та заклики російських лібералів не повернуть Україну під руку Москви» (Щербак, 2016: 12). Завдяки цьому наратив набуває високого ступеня інтелектуалізації: у текст вводяться фрагменти квазідокументів, аналітичних матеріалів, публічних виступів, статей, що виконують не лише композиційну, а й аргументативну функцію. Завдяки цьому роман набуває рис роману-репортажу та роману-дискусії, у якому сюжетна інтрига поєднується з раціональним осмисленням політичних процесів. Фактографічна достовірність підсилюється згадками реальних історичних подій, політичних діячів і геополітичних конфігурацій, що створює ефект наближення художнього тексту до сучасної реальності.

Водночас завдяки всезнаючому наратору в романі простежується прогностичний компонент: події 2014-2015 рр. інтерпретуються як частина ширшого цивілізаційного процесу, що має потенціал подальшої ескалації: «Багато хто в Україні зітхнув із полегшенням, повірив, що Імперія Зла відступила, змінила свої плани, дала нарешті українцям спокій. Не було ілюзії небезпечнішої за цю. Зганьблений, але не переможений, кремлівський троль не зник змінювати своїх планів. Попри виразне згортання активних бойових дій на фронті смертельна загроза з боку Росії зростала» (Щербак, 2016: 287). Автор моделює альтернативний сценарій розвитку історії, використовуючи прийоми напруженої інтриги, характерні для політичного трилера. Таким чином, наратив роману поєднує аналітичність і сюжетну динаміку, документальну основу й художнє прогнозування, формуючи текст, який функціонує одночасно як політична притча, інтелектуальний трилер і застереження.

Водночас значна частина подій подається через внутрішню фокалізацію головного героя: читач сприймає реальність крізь сумніви Бріхта,

його моральні вагання й інтелектуальні рефлексії. Специфіка такої внутрішньої фокалізації полягає в тому, що зовнішні історичні події – війна, політичні рішення, геополітичні конфлікти – постають не як абстрактні факти, а як особисто пережитий досвід. «Бріхт побачив розпад попередньої української державності, пророслої, немовби цвіллю, корупцією і лицемірством, – і подумав, що, либонь, краще Василеві Нечерді було не дізнатися про зневіру, що охопила народ після революції, після стількох жертв на фронті. <...> Бріхт не мав сумніву, що цю країну ще очікує нова кров, новий переворот, вчинений новими якобінцями в ім'я справедливості. <...> Може, організувати ескадрон смерті і справедливості імені Василя Нечерди? Може, це потрібніше Україні за ядерну зброю?», – розмірковує герой (Щербак, 2016: 343-345). Об'єктивна дійсність трансформується у внутрішній діалог героя із самим собою, де поєднуються раціональний аналіз, емоційна реакція та етична оцінка. Внутрішня перспектива Бріхта має виразний рефлексивний характер: він не лише реагує на події, а прагне встановити причинно-наслідкові зв'язки, співвіднести сучасність із минулим, осмислити історичну тяглість імперської політики. Через таку оптику особистісне стає точкою входу до глобального, а приватна свідомість – інструментом інтерпретації цивілізаційних процесів. Водночас внутрішня фокалізація підсилює драматизм вибору: стратегічні рішення державного масштабу переживаються як екзистенційний вибір конкретної людини.

У романі «Зброя Судного дня» застосовано також прийом я-нарації для самопрезентації антагоніста – В. Путіна, який постає як одне з уособлень апокаліптичного Звіра з безодні. Через систему внутрішніх монологів розкривається його біографічне минуле, світоглядні орієнтири та мотиваційні установки, при цьому поєднуються історично впізнавані факти з елементами художнього вимислу й авторського домислу: «Я вийшов з безодні не для того, щоб повертатись у безвість. Я вийшов для того, щоб світ боявся, поважав, плазував переді мною і любив мене, щоб визнавав у мені справжнього Звіра, але в подобизні людини. Нова історія людства або почнеться з мене, або закінчиться на мені» (Щербак, 2016: 337). У межах цієї я-нарративної моделі персонаж не дистанціюється від імперської ідеології, а, навпаки, відкрито декларує її спадкоємність, позиціонує себе продовжувачем попередніх історичних форм влади, що уособлюють насильство й експансію. Його ідейними орієнтирами постають Ленін, Сталін і Гітлер – постаті, пов'язані з тоталітарними

практиками й культом сили. Така нарративна стратегія дозволяє авторові не лише персоніфікувати імперське зло, а й продемонструвати внутрішню логіку його самоусвідомлення, підсилюючи апокаліптичну символіку образу.

Отже, нарративна організація роману «Зброя Судного дня» зумовлена його документально-фантастичною природою та поєднує елементи художнього оповідання, політичного аналізу й публіцистичного коментаря.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Роман Ю. Щербака «Зброя Судного дня» репрезентує цілісну модель документально-фантастичного письма, у якій фактографічна основа (реальні події, інституції, медійні та квазідокументальні вставки) поєднується з футурологічним моделюванням і застережною антиутопічною

оптикою. Доведено, що хронотоп твору вибудовується на стику конкретно-історичного часу 2014-2015 рр. і альтернативного сценарію, що надає художньому часові прогностичної функції, а просторові – геополітичного виміру. Встановлено, що нарративна стратегія роману є поліфонічною: поєднання всезнаючого автора, внутрішньої фокалізації та елементів я-нарації підсилює аналітичність, напруження трилера й морально-етичну проблематику. Отже, твір постає як інтелектуальний політичний текст-застереження, який через синтез документу й фантастики розширює можливість художнього осмислення новітньої історії та її потенційних наслідків.

Перспективу подальших досліджень вбачаємо у вивченні ідейно-тематичного рівня роману «Зброя Судного дня».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Капрець Я. 2014-й увійде в історію як рік початку Третьої світової війни. 2016. URL: https://gazeta.ua/articles/culture-newspaper/_2014j-uvijde-v-istoriyu-yak-rik-pochatku-tretoy-svitovoyi-vijni/702851
2. Кодак М. Поетика як система: літературно-критичний нарис. 2-ге вид., доповн. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2010. 176 с.
3. Кодак М. Поетика Олесь Гончара-романіста: монографія. Луцьк: ПВД «Твердиня», 2012. 272 с.
4. Лесин В., Пулинець О. Словник літературознавчих термінів. Київ: Радянська школа, 1971. 486 с.
5. Щербак Ю. Зброя Судного дня: документально-фантастичний роман. Київ: Ярославів Вал, 2016. 360 с.
6. Booker M. The Dystopian Impulse in Modern Literature: Dystopian Literature: A Theory and Research Guide. New York, 1994. 181 p.
7. Rothstein E. Visions of Utopia. New York, 2004. 236 p.
8. Sargent L. Eutopias and Distopias in Science Fiction: 1950-1975 // America as Utopia. New York, 1981. P. 54-70.

REFERENCES

1. Kaprets Ya. (2016). 2014-y uviyde v istoriyu yak rik pochatku Tretoy svitovoyi viyny. [2014 Will Go Down in History as the Year the Third World War Began]. 2016. URL: https://gazeta.ua/articles/culture-newspaper/_2014j-uvijde-v-istoriyu-yak-rik-pochatku-tretoy-svitovoyi-vijni/702851 [in Ukrainian].
2. Kodak M. (2010). Poetyka yak systema: literaturno-krytychnyi narys. [Poetics as a System: A Literary-Critical Essay]. 2-he vyd., dopovn. Lutsk: PVD «Tverdynia». 176 s. [in Ukrainian]
3. Kodak M. (2012). Poetyka Olesia Honchara-romanista: monohrafiia. [The Poetics of Oles Honchar as a Novelist: A Monograph]. Lutsk: PVD «Tverdynia». 272 s. [in Ukrainian]
4. Lesyn V., Pulynets O. Slovyk literaturoznavchych terminiv [Dictionary of Literary Terms]. Kyiv: Radianska shkola, 1971. 486 s. [in Ukrainian]
5. Shcherbak Yu. (2016). Zbroia Sudnoho dnia: dokumentalno-fantastychnyi roman. [The Weapon of the Doomsday: A Documentary-Fantastic Novel]. Kyiv: Yaroslaviv Val. 360 s. [in Ukrainian]
6. Booker M. (1994). The Dystopian Impulse in Modern Literature: Dystopian Literature: A Theory and Research Guide. New York. 181 p.
7. Rothstein E. (2004). Visions of Utopia. New York. 236 p.
8. Sargent L. (1981). Eutopias and Distopias in Science Fiction: 1950-1975. America as Utopia. New York. P. 54-70.

Дата першого надходження статті до видання: 06.03.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026